

Кузьма Скрябін: державотворча роль

Володимир Ліпкан

Прочитав із захопленням книгу про Андрія Кузьменка, видавництво Фоліо укладачі Марія Згурська та Віталій Бардецький. Вирішив висловити власні враження від сформованого укладачами портрета Кузьми Скрябіна.

Суперечлива, натомість непересічна і яскрава особистість, творець нового образу сучасного українця, десть дикуватого, лайливого, необачного, але завжди живого, того, хто жив із музикою в душі і серці, був глибоко укоріненим поціновувачем життя, гуманістом, не на словах, а на ділі, світлою людиною, яка прагнула бути не як усі, і мати не як у всіх, не залишаючи на маргінесі свідомості навіть сумніви про перемогу Добра над Злом.

Чи то доля так вирішила, чи злий рок ображених морально так званих "політиків", що підлаштували все під нещасний випадок...

Хай там як, але Кузьма був справжнім: музикантом, телеведучим, громадським діячем, він трансформувався під час творчої злуки із Творцем, розуміючи, що музика є частиною **Українського коду**, вона є комунікативним порталом і хабом, який об'єднує, почасти ліпше, за будь-які політичні ідеологеми.

Чи мітив він у політику?

Багато хто, дивлячись на стандартний шлях: впізнаваність обличчя, формування брендів, відточення репутації, вибори, хибно приписують Андрієві прагнення йти до політики...

Згадують участь в політичному проєкті:

- 1) озиме покоління (забуваючи при цьому згадати, що саме ця політична сила дуже суттєво підтримала Андрія в тяжкі часи його творчості);
- 2) виступ на підтримку Януковича (Порошенко взагалі в тому уряді обіймав посаду міністра і якось потім дивним чином ще й став на один термін Президентом)...

Але це — викривлення елементів певних фактів із наступним їхнім перекручуванням та інсинуаціями, знетончення діоптріїв у викривленому дзеркалі загадкової української душі.

Будучи людиною відвертою, щодо своїх політичних амбіцій і свого політичного майбутнього він чітко сказав: **НІ**. Бо сутнісне розуміння для нього політики і вхід в неї, на думку Андрія, **позбавляє людяності**, а без неї Кузьма не вбачав сенс та екзистенцію свого буття.

Адже самонаповненість людським, людяність, збереження людського в людині — завжди були ключовими діоптріями творчого розвитку і життєвого шляху Андрія.

Постійна, а поінколи, приголомшливо часта змінюваність складу його ґурту були результатом затаїтої любові Кузьми до музики, несамовитої відданості їй, небажання примирюватися із тими, хто: 1) не бачить, як він, 2) не відчуває, як він; 3) не змінюється, як він... І питання тут зовсім не в тому, що він був різкий і не толерував до

інших або його колеги не розуміли його...

Річ у тім, що всі люди мають власну темпоритміку життя, а вона, як оприявнив час, не завжди синхронізується навіть у талановитих людей.

Чи був він САМОРОДКОМ?

У певному сенсі і ТАК і НІ.

ТАК,

бо його строкатість музичних жанрів, колориту і почасти заперечувана консервативними філологами "жива", як він її називав, українська мова, насправді захоплювала молодь куди більше за академічні тексти і сухі правила. Головне: вона утягувала молодь в новий, не беззаперечно ідеальний, але україноментальний простір, зневоднюючи отруйні речовини для зросійщення та змосковщення, як укорінені маяки малоросійства.

Так, певні риси мовного редукаціонізму, спрощення і дивакуваті лексеми різали вуха академічним мовноборонителям, але ж... любов до мови прищеплюється через бажання бути її носієм, використовувати до власних уподобайок суголосно із тенденціями розвитку суспільства і баченням доречності ужитку тих чи тих слів або лексем.

Не може сучасна молодь, що користується нині нейромережами гомоніти лексемами Івана Франка або Нечуя-Левицького, або бути адептами Фаріонівського моноцентричного та агресивного підходу до чистоти української мови.

Що краще: українські новотвори, нехай і такі, що наразі не стандартизовані чи то забруднення мови фемінітивами, англіцизмами, москвізмами, які розчинюють дух української мови і її код...

Любов через примус призводить до зворотних результатів та всім відомих наслідків: мова стає чинником дезінтеграції, а зрештою деградації спочатку соціальної системи, а вже згодом і державності. Найбільш поживний ґрунт для колабораціонізму виникає саме на мовному фронті, тому мовна політика має проводитись послідовно, але поступово і з найбільшим залученням до неї культурних діячів. Має бути модним говорити українською, але осучасненою, модерною, такою мовою, якою захоче спілкуватися українська молодь, вирізняючи себе з-поміж варварського племені ім'я якому Москвини.

Тож я окремо звертаю увагу на те, що варто враховувати охоплення і захоплення як Кузьмою, так і його **мовою**.

Його непокірне волосся оприявнювало одвічну хіть українства до свободи, волелюбство і вольності українського народу. Неперевершено гострий і цілеспрямований *погляд* увиразнював цілеспрямований шлях нації до державності і формування державної нації, а гострий на язык Андрій став певним символом живої людини з народу, яка дбає про нього.

Тож його образ, позбавлений перечуленістю за минулим, без зайвих сачипежностей та нарочитостей, бравади та шароварщини, зухвалості додавати академічній мові власних інтерпретацій, ставав близьким до народу, передовсім до молоді.

Його особистість стала певним взірцем, нехай недолугою, інколи кепською та незначною, але такою, яка піддавала ерозії ті паростки "руського міра", які глибинно вкорінилися в українське суспільство, залишаючи на маргінесі українську мову як визначальний чинник самоідентифікації нашої — української нації.

Саме ця **мова Кузьми** в реальному житті об'єднувала більше за політичні слогани, водночас вирізняла українство з-поміж російськомовного безкрайнього збіжжя, мовні та ідеологічні паростки якого унеможливлювали ствердження національної ідентичності. повсюди, де говорили московською мовою.

Вочевидь, в рамках україністичних студій мають окремо розглядати такі мовленнєві підходи як один зі способів ширшого залучення української молоді до україномовного простору.

Ні, самородком він не був,

тому що мати його не була дояркою, а батько шахтарем.

Він був з інтелігентної родини, де мати його також за життя чимало часу приділяла музиці.

Тож музичність Андрія не примха або забаганка долі, щаслива випадковість, не якійсь збіг шокуючих та дивацьких обставин, це — природно-династичний, генетично спадковий шлях продовження комунікації його роду із Творцем і людьми через Музику. Глибина строкатості розвитку особистості оприявнювалася і в тому, що він відмінно навчався в школі, займався біатлоном, плаванням. Тобто його особистість щоразу висвічувала нові діоптрії розвою, нескінченність пошуку нового, невтомність від життя і несамовиту жагу до нього в усіх проявах.

Яскрава, соковита, непересічна, добра й гідна людина. Гострий критик як влади, так і опозиції не обмежувався лише словами, а й у практичному житті підтримував дитячі будинки, допомагав хворим і військовим.

Для нього найстрашнішою була війна... і це природно, бо саме війна є найвзірцевим процесом знелюднення, дегуманізації і демонстрації найсильніших рис біоістоти під назвою "людина".

Саме тому він дуже критикував Порошенка і його поплічників, які, на його думку, втягнули України у війну для власного збагачення, допустили перетин того крихкого переходу ненависті і злості у фізичну агресію, криваву війну, яка, на превеликий жаль, триває і досі.

Порізнення позиції Кузьми і прикладом того ж Вінника, який на четвертому році повномасштабної збройної агресії та на дванадцятому році війни закликає, живучи за кордоном, до "всепрощення о об'єднання" є яскравим свідченням чіткої громадянської позиції.

Андрій був *народним* співаком, "чуваком з народу" і для народу, він все робив на харизмі.

На відміну від гламурних персонажів, які шукаючи гроші, не мають власної громадянської позиції і фактично є творчими повіями: без роду, без племені, без коріння. **Творчі манкурти**, яким аби де та для кого співати, аби з ким танцювати —

головне, щоби платили гроші...

У цьому й власне пролягав корінний та відчутний водорозділ між співаками та артистами, які скучили за "московським баблом", і тими, хто вважав себе причетним та складовим, носіями гену української культури як елемента українського коду.

Який він був сім'янин?

Звичайно, що тривалі концертні тури, занурення у власну творчість, кількість різноманітних музичних, телевізійних, медійних, громадських, волонтерських тощо проектів лишали не так багато часу на родину.

Але дружина Кузьми була його однокласниця, теж талановита і творча людина, яка розумілася на творчості і потребі приділення часу саме йому. Раз від разу чи то донька, чи то дружина потрапляли з ним в тур, занурюючись в атмосферу творчого генія, українського сподвижника сучасного народного мистецтва, музики.

Висновки

Час великих постатей, схоже, минає: як у політиці, так і в мистецтві, культурі і науці.. Масштабування мізерії, негачії до високої культури, культивування гедонізму, убогодухості...

Деінтелектуалізація влади, дестратегізація політики призвели до вихолощення мистецтва з культури, декультуризації соціальної системи підступним наслідком чого стала дегуманізація.

До сфери культури дедалі частіше приходять висуванці великих кланів, які щоденно її ховають, упроваджуючи збіднені стандарти примітивного споживання мистецтва: поза контекстом його сприйняття і впливу на свідомість і світорозуміння. Адже в практиці більшості сучасних співаків відсутня етика філософії культури, екзистенції буття, упровадженість українського коду і національної ідентичності.

Культурна глобалізація призводить до стандартизації культури, що саме по собі виключає культуру як вільний потік творчості і спорідненість людини із Творцем. Глобалізується гедонізм, теорія споживання, нівелюється національне та автентичне. Культура втрачає свій шанс на маркер ідентифікації нації.

Гідним важелем впливу виступає формування **українського коду**, як ефективного механізму контролю виживання нації збереження її самобутності і плекання віковичних традицій державо— і націєтворення.

Те, що колись лише здавалось сюжетом для письменників-фантастів, віднині трансформується у зловісну та літургічну реальність. Саме проти такої реальності виступав Кузьма, який був ярим поборником живої культури, живої мови ти живої музики.

Вічна пам'ять, тобі Кузьма!

Дякую, що був таким як був, яскравою та непересічною особистістю: харизматичним і слабохарактерним, вольовим і поінколи нерішучим, інтелектуалом від нью-ейджу і в клоунадному образі, який багато хто так і не зрозумів. Музичний достойник, і глибока людина, сучасний філософ, парадоксальна дитина, яка була завжди серйозною в утаємничених глибинах душі — дякую, що ТИ був, був НАШ.

2 лютого 2015 року пішов у засвіти Андрій Кузьменко, але Кузьма і дух Скрябіна лишився.

Його енергія, життєва хіть, нездоланне прагнення відкриття людського в людині.

Весь його строкатий шлях був дієвою спробою олюднення, возвертання людини до самої себе. Не завжди важливо примхливо ставитись до чистоти звучання, сольфеджіо, відповідності панк-року чи фолькмузиці, навіть чистоти мови... Адже червоною ниткою творчості Кузьми була чиста душа і серце, прагнення зробити цей світ світлішим, добрішим, людянішим.

Безперечно, що ім'я Кузьми назавжди лишиться в скарбниці поціновувачів українського коду нації, українського гену та національної ідентичності.